

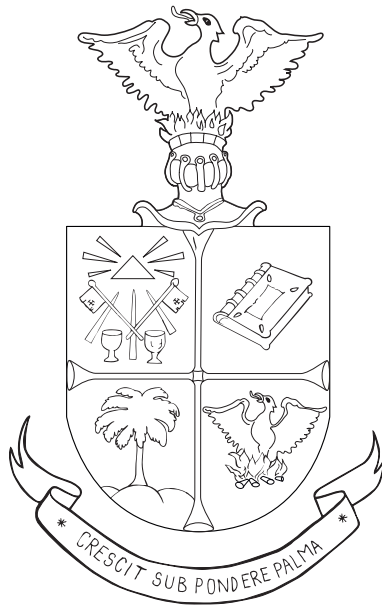
Glossa Iuridica

VII. évfolyam, 3-4. szám

Glossa Iuridica

VII. évfolyam, 3-4. szám

Budapest, 2020

Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar

(FÉL)ÚTON A JOGEGYSÉGESÍTÉS FELÉ?

Helyzetjelentés a fizetéseképtelenségi jog uniós szintű szabályozásáról,
valamint átalakítási és fejlesztési tendenciáiról

SURI NOÉMI
adjunktus (PPKE JÁK)

1. Bevezetés

Az elmúlt közel egy évtizedben az Európai Unióban a határon átnyúló fizetéseképtelenségi helyzetek egységes szempontú kezelésének fejlesztésére, az e területen folytatott együttműködés elmélyítésére számos kezdeményezés történt. E tanulmány elsődleges célja a 'fizetéseképtelenségi jog' területén elért jogalkotási eredmények számba vétele, a hatályos jogforrások alapján az együttműködés szintjének elemző értékelése. A szerző helyzetjelentésében a kritikai szempontú vizsgálaton túl a várható fejlődési tendenciákról is törekszik egy átfogó képet előre vetíteni.

Mind az európai,¹ mind a hazai szakirodalomban² több szerző mutatott rá arra, hogy az Európai Unió Bizottságának a fizetéseképtelenségi eljárások uniós szintű rendezésében, az e területen folytatott konzultációs és jogalkotási kezdeményezéseiben 2012 decemberétől kezdődően egy koncepcióváltás követhető nyomon: „[...] a Bizottság érdeklődése a likvidációs célú felszámolási eljárások helyett a megelőző szerkezetátalakítási eljárásokra helyeződött áll [...]”.³ Osztva e szerzők álláspontját a kutatási feladat annak a kérdésnek az átfogó feltárására törekszik, hogy a megelőző szerkezetátalakítási eljárások előtérbe kerülésének eredményeként és azon túl milyen egyéb változtatási, átalakítási tendenciák követhetők nyomon, és az együttműködés jelenlegi szintje milyen következményekkel jár a magyar anyagi jogi és eljárásjogi szabályozásra nézve.

---

1 Clemens JAUFER: *Konzerninsolvenz nach der EulnsVO 2015*. In: NUNNER-KRAUTGASSER, Bettina – GARBER, Thomas – JAUFER, Clemens (Hrsg.): *Grenzüberschreitende Insolvenzen im europäischen Binnenmarkt. Die neue EU-Insolvenzverordnung*. Wien, Manz Verlag, 2017, 255.

2 NAGY Adrienn: *Az Európai Unió kezdeményezése a tagállami fizetéseképtelenségi jog harmonizálására*. In: BARTA Judit (szerk.): *A fizetéseképtelenség aktuális jogi problémái nemzetközi kitekintéssel*. Budapest–Miskolc, Patrocinium Kiadó, 2018, 11-34.

3 NAGY i. m. 12.

2. Az együttműködés szintjének fokozatai

Az Európai Közösségben először az 1990-es években merült fel a fizetési kép-telenségi jog egységes szabályozásának igénye, amelynek eredményeként a tagállamok 1995-ben írták alá a fizetési kép-telenségi eljárásról szóló egyezményt. Ugyan ez az egyezmény az Egyesült Királyság miatt nem léphetett hatályba,⁴ ennek ellenére az integráció elmélyítésének, a fizetési kép-telenségi eljárásról szóló 1346/2000/EK tanácsi rendelet⁵ megalkotásának kiinduló alapkövét je-lentette. Az első fizetési kép-telenségi rendelet megalkotása során nyilvánvalóvá vált, hogy az egyes tagállamok anyagi jogi jogszabályai annyira különbözőek, hogy nem teszik lehetővé a fizetési kép-telenségi eljárások egységesítését,⁶ másodsorban az együttműködési mechanizmus nem vezethet anyagi jogi jogegységesítéshez. 2002 és 2017 között a fizetési kép-telenségi jog területén a tagállami fizetési kép-telenségi eljárások koordinációja valósult meg, amely a joghatóság és az alkalmazandó jog meghatározásán, valamint a tagállami fizetési kép-telenségi eljárások elismerésének közös elveiben gyökerezett. Az 1346/2000/EK tanácsi rendelet 46. cikke alapján a Bizottság 2012. június 1-ig, majd ezt követően ötévenként köteles vizsgálni a fizetési kép-telenségi rendelet gyakorlati alkalmazását, és a vizsgálat eredményeit, valamint a rendelet módo-sításával összefüggő javaslatát az Európai Parlament, a Tanács és a Gazdasági és Szociális Bizottság elé terjeszteni. E cikkből eredő felhatalmazás alapján a Bizottság a fizetési kép-telenségi szabályok módosításának szükségessége érde-kében 2012. március 30-án konzultációs mechanizmust kezdeményezett.⁷ A konzultációs mechanizmus eredményeit figyelembe véve 2012 decemberében

4 KENGYEL Miklós: *A fizetési kép-telenségi eljárás*. In: KENGYEL Miklós – HARSÁGI Viktória: *Európai polgári eljárásjog*. Budapest, Osiris Kiadó, 2009, 193.

5 A Tanács 1346/2000/EK rendelete (2000. május 29.) a fizetési kép-telenségi eljárásról. HL L 160/1. 2000. 06. 30.

6 KENGYEL i. m. 193.

7 A konzultációs mechanizmus bázisát képezte a *Burkhard Hess* (Luxembourg/Heidel-berg), *Paul Oberhammer* (Vienna/London/St.Gallen) és *Thomas Pfeiffer* (Heidelberg) által készített értékelő tanulmány [Hess, BURKHARD – OBERHAMMER, Paul – PFEIFFER, Thomas: *Study for an evaluation of Regulation (EC) No 1346/2000 on Insolvency Proce-dings*. http://ec.europa.eu/justice/civil/document/index_en.htm (2020. 05. 22.)], va-lamint a GHK és Milieu konzorcium által készített tanulmány, mely a fizetési kép-telenségi rendelet módosításait egy hatásvizsgálat tükrében értékelte. [http://ec.europa.eu/jus-tice/civil/document/index_en.htm (2020. 05. 22.)]. Emellett a Bizottság 2012 márciusa és júniusa között a tagállamokkal folytatott nyilvános konzultációt, mely az elméleti és a gyakorlati szakemberek és a hatóságok bevonásával zajlott.

terjesztette elő jelentését⁸ és az európai fizetésképtelenségi rendelet módosítására irányuló javaslatát.⁹ A jelentés megállapította, hogy a rendelet megfelelően tölti be rendeltetését a határon átnyúló fizetésképtelenségi eljárásokban megjelenő hitelezői igények biztosítása, a fizetésképtelen adósok vagyonaival összefüggő intézkedések körében, ugyanakkor a fizetésképtelenségi eljárások koherenciája hatékonyságának növelése a rendeleti szabályozás átdolgozásának szükségességét vetette fel.

Az Európai Unió Hivatalos Lapjában 2015. június 5-én közzétett átdolgozott fizetésképtelenségi rendelet¹⁰ a joghatóság, az alkalmazandó jog és a tagállami fizetésképtelenségi eljárások elismerésének szabályain túl az alábbi területeken valósított meg egy mélyebb szintű együttműködést. 1. Az új rendelet tárgyi hatályának egzakt meghatározása: az új EuFkR. tárgyi hatálya már nemcsak az adós tényleges fizetésképtelensége esetére irányuló, hanem az ún. fenyegető fizetésképtelenséget kezelő eljárásokat is magába foglalja. 2. A fő fizetésképtelenségi eljárásra irányadó joghatósági kapcsolóelv további konkretizálása: az adós fő érdekeltségei központjának meghatározása.¹¹ 3. Kiegészített joghatósági szabályrendszer: A rendelet 4. cikk (1) bekezdése a bíróság kötelezettségévé teszi joghatósága fennálltának hivatalbóli vizsgálatát, valamint fizetésképtelenségi eljárás megindításáról szóló határozatában joghatósága alapjának nevesítését;¹² a hitelezők aktív bevonása a hatóság joghatóságának megállapítása során;¹³ fizetésképtelenségi eljárásból származó

8 Report from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee COM(2012) 743 final 12.12.2012.

9 Javaslat Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a fizetésképtelenségi eljárásról szóló 1346/2000/EK tanácsi rendelet módosításáról COM(2012) 744 vég. 2012. 12. 12.

10 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/848 rendelete (2015. május 20.) a fizetésképtelenségi eljárásról HL L 141/19. 2016. 06. 05. (a továbbiakban: új EuFkR.)

11 Az EuFkR. 3. cikk (1) bekezdése szerint: „A fő érdekeltségek központja az a hely, ahol az adós érdekeltségeinek kezelését rendszeresen végzi, és ez harmadik személy részéről megállapítható. Gazdasági társaság vagy jogi személy esetén az ellenkező bizonyításáig a bejegyzett székhelyet kell vélelmezni a fő érdekeltségek központjának. [...] Önálló üzleti vagy szakmai tevékenységet végző magánszemély esetében az ellenkező bizonyításáig az adott magánszemély székhelyét kell a fő érdekeltségi központjának vélelmezni. [...] Egyéb magánszemély esetében az ellenkező bizonyításáig az adott magánszemély szokásos tartózkodási helyét kell a fő érdekeltségi központjának vélelmezni.”

12 A 4. cikk (2) bekezdése alapján, amennyiben a fizetésképtelenségi eljárás nem bírósági határozat alapján indul meg, a tagállami megbízása alapján eljáró fizetésképtelenségi szakértőt az eljárást megindító határozatában e kötelezettség ugyanígy terheli.

13 Amennyiben az adott ügy körülményei kérdésessé teszik a bíróság joghatóságát – azon felül, hogy a bíróság felszólítja az adóst az állításait alátámasztó kiegészítő bizonyítékok benyújtására – lehetőséget kell biztosítani a hitelezők számára, hogy kifejtésük állás-

és azzal szorosan összefüggő keresetekre vonatkozó joghatósági szabályok rendeletbe történő illesztése. 4. Másodlagos fizetéseképtelenségi eljárások indításának korlátok közé szorítása. 5. Fizetéseképtelenségi nyilvántartások létrehozása. 6. A cégcsoport, illetve a cégcsoport egyes tagjait érintő fizetéseképtelenségi helyzetek egységes, uniós szintű kezelése. Mérleget vonva a 2017. június 26.-ától alkalmazandó rendelkezések felett, megállapítható, hogy az átdolgozott fizetéseképtelenségi rendelet elsődleges célja továbbra is eljárásjogi eszközök, intézmények révén a tagállami fizetéseképtelenségi eljárások koordinációja. Az igazságügyi együttműködés alapját képező eljárásjogi szabályozás tovább mélyítése a rendeleti szabályozás ellenére nem vezetett sem a tagállami polgári anyagi jogi, sem eljárásjogi szabályozás egységesítéséhez. Ugyanakkor véleményem szerint a másodlagos fizetéseképtelenségi eljárások indíthatóságának korlátok közé szorítása a tagállami eljárásjogi szabályozásba való beavatkozás első lépcsőfokaként értékelhető.¹⁴

Az Európai Unió Hivatalos Lapjában 2014. március 14-én tették közzé a Bizottság (2014/135/EU) ajánlását az üzleti kudarc és a fizetéseképtelenség új megközelítéséről.¹⁵ Az ajánlás előzményét képezte a 2013. január 9-én elfogadott „Vállalkozás 2020 cselekvési terv”,¹⁶ amelyben a Bizottság felkérte a tagállamokat, hogy 2013-ra legfeljebb három évre csökkentsék a csőd után a tisztességes vállalkozók rehabilitálásához és tartozásuk rendezéséhez szükséges időt, továbbá nyújtsanak támogató szolgáltatásokat a vállalkozásoknak a korai szerkezetátalakításhoz. Ugyan az ajánlás mint uniós jogforrás jogi kötőerővel nem bír,¹⁷ mégis előrevetíti a Bizottság jövőbeli jogalkotási politikáját. Meglátásom szerint a cselekvési terv alapján már 2013-ban jól látható volt, hogy amellet, hogy a bizottsági jogalkotás iránya a likvidációs célú felszámolási eljárások helyett a megelőző szerkezetátalakítási eljárásokra helyeződött át,¹⁸ a korábbi eljárásjogi koordináción túl az anyagi jogi harmonizáció irányába is mutatott. Az üzleti kudarc és a fizetéseképtelenség új megközelítéséről szóló ajánlás ugyan az

---

pontjukat a joghatósággal kapcsolatban a (32) Preambulum bekezdés alapján.

14 A korlátozás a másodlagos eljárás megindítására jogosult személyek körének meghatározásával [37. cikk (1) bekezdése], a másodlagos fizetéseképtelenségi eljárás indítására nyitva álló határidő rögzítésével [37. cikk (2) bekezdése], valamint a másodlagos eljárás indításának felfüggeszthetőségére előírt [38. cikk (3) bekezdése] szabályok mentén valósul meg.

15 COM (2014) 1500 final, 12. 03. 2014.

16 COM(2012) 795 final, 09. 01. 2013.

17 HARSÁGI Viktória: *Az európai polgári eljárásjog forrásai*. In. KENGYEL Miklós – HARSÁGI Viktória: *Európai polgári eljárásjog*. Budapest, Osiris Kiadó, 2009, 42.

18 NAGY i. m. 12.

1346/2000/EK tanácsi rendeletbe foglalt javarészt eljárásjogi együttműködés szintjének mélyítését további eljárásjogi intézmények összehangolása útján szorgalmazta,¹⁹ az ajánlásba foglaltak teljesítése tagállami polgári anyagi jogi jogszabályok összehangolását, illetve módosításának szükségességét vette fel. Az ajánlás középpontjában a megelőző szerkezetátalakítási keretek megteremtése, illetve biztosítása, valamint a vállalkozók számára az ún. második esély biztosítása állt. Álláspontom szerint a második esélybe illesztett mentesítési időkorlát az anyagi jogi szabályozás harmonizálásának tekinthető.

A fizetéseképtelenségi jog területén folytatott igazságügyi együttműködés további állomását jelentette az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1023 irányelve (2019. június 20.) a megelőző szerkezetátalakítási keretekről, az adósság alóli mentesítésről és az eltiltásokról, valamint a szerkezetátalakítási, fizetéseképtelenségi és adósság alóli mentesítési eljárások hatékonyságának növelését célzó intézkedésekről, és az (EU) 2017/1132 irányelv módosításáról (a továbbiakban: Szerkezetátalakítási és fizetéseképtelenségi irányelv).²⁰ A szerkezetátalakítási és fizetéseképtelenségi irányelv (12) és (13) Preambulum bekezdései meghatározták az új fizetéseképtelenségi rendelet és az irányelv egymáshoz való viszonyát. Az irányelv nem érinti a rendelet hatályát, rögzíti, hogy túllépve a rendelet hatálya alá tartozó megelőző eljárásokon, (amelyek a gazdaságilag életképes adósok megmentését segítik elő, valamint a vállalkozókat és egyéb természetes személyeket érintő adósság alóli mentesítési eljárásokat jelentik), olyan megelőző szerkezetátalakítási eljárások bevezetését írja elő, amelyek érdemben a tagállami anyagi jogi szabályozás körébe esnek. Szerkezetátalakítási és fizetéseképtelenségi irányelv (12) Preambulum-bekezdése nyíltan rögzíti, hogy míg az új fizetéseképtelenségi rendelet a határon átnyúló helyzetek rendezésére hivatott, addig az irányelv a tisztán belföldi fizetéseképtelenségi esetek egységes szempontú kezelését hivatott előmozdítani minimumszabályok előírásával. Az irányelvben megfogalmazott kötelezettségek a tagállamok számára 2021. július 17.-ei határidővel három területen keletkeztetnek jogalkotási, illetve jogszabálymódosítási kötelezettséget: 1.) fenyegető fizetéseképtelenség esetén a fizetéseképtelenség megelőzése és az adós életképességének biztosítása érdekében a pénzügyi nehézségekkel küzdő adósok rendelkezésére álló, megelőző szerkezetátalakítási keretek létrehozására, illetve biztosítására; 2.) a fizetéseképtelenné

---

19 Az ajánlás (18) Preambulum-bekezdése a végrehajtási perek és a fizetéseképtelenségi eljárások felfüggesztéséről rendelkezett, illetve a (19) Preambulum-bekezdés a szerkezetátalakítási terv bíróság általi jóváhagyását irányozta elő.

20 HL 172/18. 2019.6.26.

vált vállalkozóknál felmerülő adósság alóli mentesítéshez vezető eljárások harmonizációjára; 3.) a szerkezetátalakítási, fizetéseképtelenségi és adósság alóli mentesítési eljárások hatékonyságának növelését célzó intézkedések megteremtésére. Kérdésként merül fel bennem, hogy az irányelvbe foglalt ún. minimumszabályok valóban, ténylegesen is a jogalkotási aktus (irányelv) szintjének megfelelően jogharmonizációt valósítanak meg?

3. A fizetéseképtelenség valószínűsége, a fenyegető fizetéseképtelenség és a nehéz helyzetben lévő vállalkozás fogalmának értelmezési nehézségei

Végig tekintve a fizetéseképtelenségi jog területét elsődlegesen meghatározó uniós jogalkotási aktusokon, a bennük rögzített fogalom-meghatározásokon, megállapítható, ahogyan a fizetéseképtelenségi eljárásoknak sincs egy autonóm, nemzeti jogoktól elszakadó fogalom-meghatározása, úgy a fenyegető fizetéseképtelenség definíciója sem került uniós szinten konstituálásra. Noha az együttműködés szintjének mélyítése a reorganizációs eljárásokat érintő anyagi jogi rendelkezések harmonizációján keresztül valósul meg, ma a fizetéseképtelenség valószínűsége, a fenyegető fizetéseképtelenség és a nehéz helyzetben lévő vállalkozás fogalmának értelmezési nehézségével szembesülünk.

Mind az új fizetéseképtelenségi rendelet, mind a Szerkezetátalakítási és fizetéseképtelenségi irányelv²¹ rögzíti, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás és a fizetéseképtelenség valószínűségének értelmezésére a tagállami jog az irányadó.

2014. július 31-én tette közzé a Bizottság iránymutatását a nehéz helyzetben lévő, nem pénzügyi vállalkozásoknak nyújtott megmentési és szerkezetátalakítási állami támogatásról,²² melyben tételesen meghatározta a „nehéz helyzetben lévő vállalkozás” fogalmát. A definíció érdemi részét kiemelve „[...] valamely vállalkozás akkor nehéz helyzetben lévő vállalkozás, ha állami beavatkozás nélkül majdnem biztosra vehető, hogy rövid vagy középtávon üzleti tevékenységének feladására kényszerül.”²³ A 2014. évi iránymutatás taxatív meghatározza, hogy egyes gazdasági társaságok, amely feltételek fennállta alapján sorolhatók a nehéz helyzetben lévő vállalkozás fogalma alá. Ennek ellenére az Európai Unió Bírósága előtt felmerült e fogalom értelmezésének szükségessége.

A Tribunale amministrativo regionale per le Marche (marche-i regionális közigazgatási bíróság, Olaszország) az Európai Unió Bíróságához előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztett elő a Nerea SpA és a Regione Marche

---

21 Lásd 2. cikk (2) bek.

22 HL 2014. 07.31. C 249/01.

23 2014. évi iránymutatás 20. pont.

között, a Banca del Mezzogiorno – Mediocredito Centrale SpA részvételével folyamatban lévő eljárásban.²⁴ Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem [az EUMSZ 107. és EUMSZ 108. cikk] alkalmazásában a támogatások bizonyos fajtáinak a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról szóló, 2008. augusztus 6.-ai 800/2008/EK bizottsági rendelet (általános csoportmentességi rendelet)²⁵ 1. cikke (7) bekezdése c) pontjának az értelmezésére vonatkozott. Az előzetes döntéshozatali eljárásban központi jelentősége volt a nehéz helyzetben lévő vállalkozás fogalma értelmezésének. Manuel Campos Sánchez-Bordona 2017. április 5. napján ismertetett főtanácsnoki indítványában arra mutatott rá, hogy a „[...] 2004. évi iránymutatás elfogadásakor a Bizottság elismerte, hogy »[a] Közösség nem határozta meg a nehéz helyzetben lévő vállalkozás fogalmát«. Szükséges volt ezért szövegben rögzíteni e fogalom fogalmi jellemzőit [...] mivel ettől a fogalomtól függött az uniós jog más rendelkezéseinek alkalmazása.”²⁶ A főtanácsnok álláspontja szerint a 2014. évi iránymutatásban a Bizottság *ad hoc* fogalmi konstrukciót alkalmazott, mely azáltal vált normatív fogalmát alkotó, jogilag kötelező erejű kritériumokká, hogy a 800/2008 rendelet hivatkozva az iránymutatásra, átvette ezt a fogalmat.²⁷

Úgy vélem, hogy Nerea SpA kontra Regione Marche ügyben megfogalmazott főtanácsnoki következtetések alapján megállapítható, a nehéz helyzetben lévő vállalkozás uniós autonóm, tagállami jogoktól elszakadó fogalma, mely kiindulási alapját képezheti a hatályban lévő rendeletek és irányelvekben alkalmazott fizetéképtelenség valószínűsége, illetve fenyegető fizetéképtelenség fogalom értelmezésének. Ugyanis e fogalmak definiálhatósága nemcsak uniós szinten, hanem több tagállam esetében nemzeti szinten is várat magára, többek között Magyarországon is.

4. Az együttműködés elmélyítésének hatásai a magyar polgári anyagi és eljárásjogban

Az üzleti kudarc és a fizetéképtelenség új megközelítéséről szóló 2014. évi bizottsági ajánlásban foglaltaknak a magyar jogalkotó a természetes szemé-

---

24 Nerea SpA kontra Regione Marche C-245/16. sz. ügy.

25 HL 2008.08.09. L 214/3.

26 Nerea SpA kontra Regione Marche C-245/16. sz. ügyben előterjesztett főtanácsnoki indítvány 45. pontja.

27 Fontos kiemelni a főtanácsnoki indítvány 50 pontját is, amely arra hívja fel a figyelmet, hogy a 800/2008 rendelet által átvett „nehéz helyzetben lévő vállalkozás” fogalma nem pontosan az, amelyet a Bizottság a 2004. évi iránymutatásban elfogadott, hanem annak egy *egyszerűsített* változata.

lyek adósságrendezéséről szóló 2015. évi CV. törvény (a továbbiakban: Are tv.) megalkotásával tett eleget.²⁸ A magáncsőd az eladósodott magánszemélyek adósságcsapdából való kikerülését célzó olyan jogintézmény, amelynek elsődleges célja adós fizetési képességének helyreállítása, amely az adós és hitelezők érdekeinek összehangolásával, állami felügyelet mellett valósul meg. A törvény bíróságon kívül és bírósági úton is egyaránt lehetővé teszi a magáncsődvédelem elnyerését, bírósági út esetén polgári nemperes eljárás keretében.

A szerkezetátalakítási és fizetéseképtelenségi irányelv 34. cikke alapján a tagállamoknak 2021. július 21-ig kell elfogadniuk és kihirdetniük azokat jogszabályokat, illetve elvégezniük azon jogszabálmódosításokat, amelyek megfelelő szerkezetátalakítási keretet biztosítanak a pénzügyi nehézségekkel küzdő adósok számára, valamint második esélyt biztosítanak a fizetéseképtelen vagy túlzottan eladósodott, ugyanakkor becsületes vállalkozóknak.

Magyarországon a hatályos szabályozás alapján gazdasági társaságok az 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról (a továbbiakban: Cstv.), magánszemély fogyasztók az Are tv. alapján részesülhetnek fizetési moratóriumban. Az irányelv személyi hatálya nem terjed ki biztosítókra, hitelintézetekre, befektetési vállalkozások vagy kollektív befektetési formákra, egyéb pénzügyi intézmények és szervezetekre; nemzeti jog alapján létrehozott közjogi szervekre, és természetes személyek közül a fogyasztókra. *Fabók Zoltán* az Are tv. személyi hatályának kiterjesztésével, szélesebb körben tenné lehetővé a „magáncsőd” alkalmazását,²⁹ *Nagy Adrienn* a csődeljárás szabályainak továbbfejlesztésében látja az irányelvbe foglalt kötelezettségek megvalósíthatóságát.³⁰ *Nagy Adrienn* álláspontjára támaszkodva úgy vélem, hogy a Cstv.-be foglalt szabályok módosításával,³¹ illetve továbbfejlesztésével lehet a leghatékonyabban érvényesíteni az irányelv rendelkezéseit. Figyelembe véve az Are tv. elsődleges célját – a magáncsődvédelem biztosítását a fogyasztók részére – álláspontom szerint az intézmény és a kialakított eljárási rend nem alkalmas pénzügyi nehézségekkel küzdő gazdasági társaságok

---

28 Az Are tv. 106/A. §-a meghatározza azt, hogy mely uniós jogforrás rendelkezéseinek való megfelelést szolgálja a jogszabály. A törvény e körben nem utal a 2014. évi bizottsági ajánlásra. Így alappal merülhet fel az a kérdés is, hogy a természetes személyek adósságrendezése és az üzleti kudarc és fizetéseképtelenség valóban azonos platform-e.

29 FABÓK Zoltán: *A Bizottság irányelv-tervezete az anyagi fizetéseképtelenségi jog részleges harmonizációjáról*. JTI Blog, <https://jog.tk.mta.hu/blog/2016/11/a-bizottsag-iranyelv-tervezete> (2020. 05. 22.)

30 NAGY i. m. 30.

31 NAGY i. m. 31-32.

megmentésére, a törvény személyi hatályának kiterjesztése pedig magának a magáncsőd intézményének kiüresedését eredményezné.

A magyar jogalkotó régóta adós a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet fogalmának meghatározásával. *Fazakas Zoltán* megközelítése szerint a Cstv. 27. § (2) és a 33/A. § (3) bekezdései formálisan igen, de érdemben nem, vagy nem megfelelő módon definiálják a fenyegető fizetésképtelenség esetét.³² A Cstv. 33/A. § (3) bekezdése szerint „a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte az az időpont, amelytől kezdve a gazdálkodó szervezet vezetői előre látták vagy az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondosság mellett látniuk kellett, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességkor kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket.” Vagyis megállapítható, hogy a Cstv-ben rögzített formális feltételek léte és igazolása esetén a bíróság a fizetésképtelenséget tényként állapítja meg.³³ Egyetértve *Fazakas* megközelítésével, ez a meghatározás „[...] legfeljebb az időszempont meghatározására adhat a bírói jogalkalmazásnak kiindulópontot, de a fenyegetés lényegét nem képes megragadni.”³⁴

Álláspontom szerint az irányelvbe foglalt átültetési kötelezettségek teljesítése során, a magyar jogalkotónak első lépésként a fenyegető fizetésképtelenség fogalmának átalakításával kell a megelőző szerkezetátalakítási kereteket kialakítani a pénzügyi nehézségekkel küzdő gazdasági társaságok számára. Egy átfogó fogalom-meghatározáson túl, megfontolásra érdemesnek tartom a 2014. évi bizottsági iránymutatásban rögzített nehéz helyzetben lévő vállalkozás definiálási koncepcóját, amely a 'nehéz helyzet' megállapíthatósága során differenciál a gazdasági társaságok egyes formái között.

---

32 FAZAKAS Zoltán: *A fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet fogalmi bizonytalanságából fakadó egyes kérdések és alkotmányos aggályok*. In. CERTICKY Mária (szerk.): *Innovatív magánjogi megoldások a társadalmi-gazdasági haladás szolgálatában*. Szeged, Magánjogot Oktatók Egyesülete, 2020, 98.

33 MISKOLCZI-BODNÁR Péter – TÖRÖK Gábor: *A magyar csődjog alapjai*. Budapest, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, 2002, 134.

34 FAZAKAS i. m. 98.